

Program Rodzina 500 plus po pięciu latach funkcjonowania

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W kwietniu minie 5 lat od wejścia w życie programu Rodzina 500 plus, który stał się „wizytówką” rządów Prawa i Sprawiedliwości oraz jednym z głównych źródeł politycznej wiarygodności i sukcesów wyborczych tej partii. Początkowo świadczenie wychowawcze z programu przysługiwało od drugiego dziecka w rodzinie lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach; od 1 lipca 2019 roku jest w pełni powszechne. Zgodnie z założeniem, program Rodzina 500 plus to „główny instrument polityki rodzinnej realizujący trzy główne cele: poprawa sytuacji demograficznej, redukcja ubóstwa wśród najmłodszych, inwestycja w rodzinę”¹.

OCENA POLITYKI PAŃSTWA WOBEC RODZIN

Wprowadzenie programu Rodzina 500 plus diametralnie zmieniło postrzeganie polityki państwa wobec rodziny. W badaniach CBOS, realizowanych od 1996 do 2013 roku, działania państwa wobec rodziny oceniane były jako dostateczne lub nawet niedostateczne. Blisko rok po wprowadzeniu programu Rodzina 500 plus politykę państwa wobec rodziny dobrze lub bardzo dobrze oceniała ponad połowa ankietowanych (52%). W marcu 2019 roku, po zapowiedzi rozszerzenia programu na każde dziecko (i innych propozycjach, które znalazły się w tzw. Nowej Piątce Prawa i Sprawiedliwości), odsetek pozytywnych ocen polityki rodzinnej był rekordowo wysoki, sięgając 62%. Obecne opinie o polityce rządu wobec rodziny są już mniej entuzjastyczne, choć nadal dobre. Podobnie jak w latach 2017–2018 blisko połowa dorosłych Polaków (49%) dobrze ocenia politykę wobec rodziny². Przybyło natomiast osób oceniających ją jako niedostateczną (z 7% w marcu 2019 roku do 17% w lutym 2021).

¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/rodzina-500-plus>

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (369) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 1 do 11 lutego 2021 roku na próbie liczącej 1179 osób (w tym: 44,3% metodą CAPI, 40,1% – CATI i 15,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Ludzie różnie oceniają obecną politykę państwa wobec rodziny. Stosując skalę ocen od „bardzo dobrze” do „nieдостatecznie”, proszę powiedzieć, jak Pan(i) ocenia obecną politykę państwa wobec rodziny

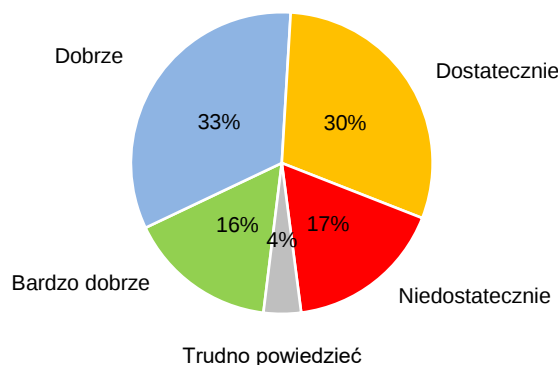

TABELA 1

Ludzie różnie oceniają obecną politykę państwa wobec rodziny. Stosując skalę ocen od „bardzo dobrze” do „nieдостatecznie”, proszę powiedzieć, jak ocenia Pan(i) obecną politykę państwa wobec rodziny	Wskazania respondentów według terminów badań								
	IX 1996	II 2000	II 2006	IV 2012	VII 2013	III 2017	V 2018	III 2019	II 2021
	w procentach								
Dobrze lub bardzo dobrze	11	6	16	9	13	52	49	62	49
Dostatecznie	47	41	45	33	51	34	35	27	30
Niedostatecznie	35	46	31	51	32	10	11	7	17
Trudno powiedzieć	6	7	8	7	4	4	5	4	4
Średnia na skali od 2 do 5, na której 2 oznacza ocenę niedostateczną, a 5 – bardzo dobrą	2,8	2,6	2,9	2,6	2,8	3,5	3,5	3,7	3,5

Postrzeganie polityki państwa wobec rodziny zależy w głównej mierze od poglądów politycznych i szerzej – orientacji światopoglądowej. Działania na rzecz rodziny podejmowane przez państwo doceniają przede wszystkim osoby deklarujące poglądy prawicowe (33% ocenia je bardzo dobrze, 41% – dobrze), z wyraźnie większą rezerwą przyjmują je badani identyfikujący się z lewicą (42% działania rządu uważa za dostateczne, 31% – za niedostateczne). Ponadto zadowoleniu z polityki państwa wobec rodziny sprzyja religijność – częsty udział w praktykach religijnych.

Opinie na ten temat różnicują także podstawowe charakterystyki społeczno-demograficzne respondentów. Lepiej niż przeciętnie politykę państwa wobec rodziny oceniają osoby w wieku 55+, ankietowani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, badani o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 2000 zł oraz mieszkańcy wsi. Najbardziej krytyczni są ludzie młodzi (zwłaszcza poniżej 25 roku życia), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane, mieszkańcy największych miast – liczących co najmniej 500 tys. ludności.

Korzystanie z programu Rodzina 500 plus w ograniczonym zakresie różnicuje opinie o polityce państwa wobec rodziny. Generalnie rodzice i opiekunowie dzieci do 18 roku życia będący beneficjentami programu oceniają politykę rodzinną państwa podobnie jak niemający dzieci. Szczególnie dobrym ocenami działań rządu na rzecz rodziny wyróżniają się jedynie rodzice (lub opiekunowie) co najmniej trojga dzieci.

TABELA 2

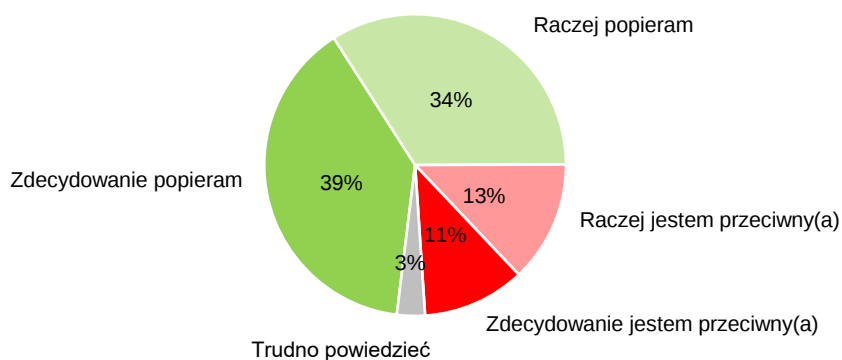
Deklaracje rodziców/opiekunów dzieci do 18 roku życia pobierających świadczenie na:	Stosując skalę ocen od „bardzo dobrze” do „nieдостatecznie”, proszę powiedzieć, jak Pan(i) ocenia obecną politykę państwa wobec rodziny						
	Bardzo dobrze	Dobrze	Dosta- tecznie	Niedosta- tecznie	Trudno powie- dzieć	Średnia na skali od 2 do 5	
	w procentach						
1 dziecko	13	31	36	19	1	3,4	3,5
2 dzieci	14	37	29	15	5	3,5	
3 dzieci lub więcej	32	36	26	6	0	3,9	
Deklaracje osób nieposiadających pod opieką dzieci do 18 roku życia	16	34	28	17	5	3,5	

POPARCIE DLA PROGRAMU RODZINA 500 PLUS

W lutym 2016 roku, a więc na krótko przed wejściem w życie programu Rodzina 500 plus, wprowadzenie świadczenia wychowawczego (w zaproponowanej wówczas formie) popierało 80% badanych, a przeciwnych mu było 15% ankietowanych. Po niemal roku funkcjonowania programu aprobata dla niego nieco się zmniejszyła, nadal jednak pozostawała bardzo wysoka (77%, przy 20% dezaprobaty). Do zapowiedzi wprowadzenia świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w marcu 2019 roku pozytywnie odniosło się 75% badanych (19% było przeciw).

Obecnie poparcie dla programu (w rozszerzonej od lipca 2019 roku formule) wyraża ogółem 73% badanych. Przeciwna mu jest blisko jedna czwarta (24%) ankietowanych.

RYS. 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) programowi Rodzina 500 plus, w ramach którego rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w wysokości 500 złotych na każde dziecko?

Stosunek do programu Rodzina 500 plus najsilniej różnicuje orientacja polityczna. Osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne popierają go częściej (84%) niż badani identyfikujący się z lewicą (57%). Akceptacji programu sprzyja także religijność – częsty udział w praktykach religijnych.

W elektoratach program Rodzina 500 plus najczęściej popierają zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (i partii koalicyjnych), rzadziej sympatycy opozycji. Wśród potencjalnych wyborców Konfederacji WiN program ma więcej przeciwników niż zwolenników.

TABELA 3

Elektoraty partyjne	Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) programowi Rodzina 500 plus, w ramach którego rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w wysokości 500 złotych na każde dziecko?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	98	1	1
Polska 2050 Szymona Hołowni	59	36	5
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	55	43	2
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	51	46	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	38	56	6

Zwolennicy realizacji programu Rodzina 500 plus przeważają we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na podstawowe cechy społeczno-demograficzne, chociaż poziom poparcia programu jest zróżnicowany. Związany jest on przede wszystkim z deklarowanymi dochodami, a także wykształceniem, wiekiem i wielkością miejscowości zamieszkania. Poparcie dla programu częściej niż przeciętnie wyrażają osoby o niskich lub średnich dochodach *per capita*, badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, osoby w średnim wieku i starsze oraz mieszkańcy wsi

i małych miast. Więcej niż przeciętnie przeciwników programu notujemy wśród osób najlepiej wykształconych i sytuowanych, ludzi młodych (do 34 roku życia), a także wśród mieszkańców średnich i dużych miast.

Samo posiadanie dzieci nie ma zasadniczego znaczenia, jeśli chodzi o stosunek do programu, choć rodzice korzystający ze świadczeń wychowawczych nieco częściej mają do niego pozytywny stosunek niż osoby niewychowujące dzieci. Dotyczy to przede wszystkim osób mających pod opieką co najmniej troje dzieci.

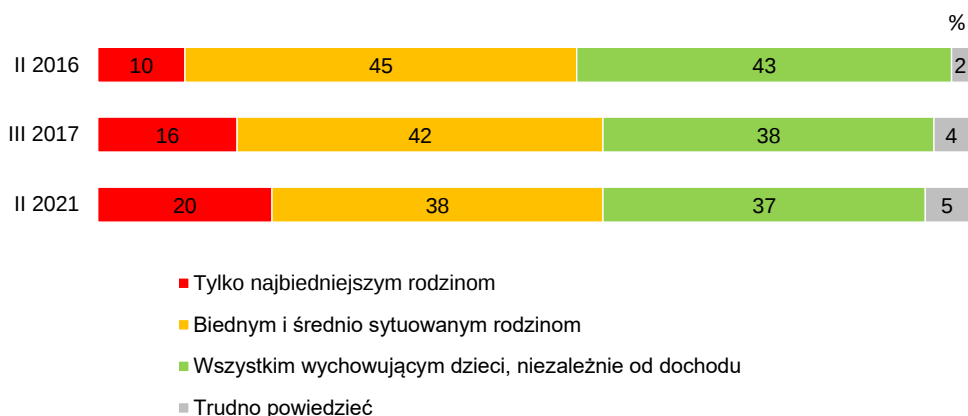
TABELA 4

Deklaracje rodziców/opiekunów dzieci do 18 roku życia pobierających świadczenie na:	Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) programowi Rodzina 500 plus, w ramach którego rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w wysokości 500 złotych na każde dziecko?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
1 dziecko	74	20	6
2 dzieci	80	19	1
3 dzieci lub więcej	92	8	0
Deklaracje osób nieposiadających pod opieką dzieci do 18 roku życia	70	27	3

POWSZECHNOŚĆ ŚWIADCZENIA

Zarówno przed wprowadzeniem programu Rodzina 500 plus, jak i później społeczne kontrowersje budził brak limitu dochodów uprawniających do pobierania świadczenia wychowawczego (początkowo od drugiego dziecka, a od lipca 2019 roku – od pierwszego dziecka). Powszechny charakter świadczenia wywołuje rozbieżne opinie także obecnie. Blisko dwie piąte ogółu badanych (37%) uważa, że powinno być ono wypłacane wszystkim wychowującym dzieci – niezależnie od dochodu. Pozostali sądzą najczęściej, że świadczenie wychowawcze powinno przysługiwać słabo i średnio sytuowanym rodzinom (38%). Ponadto z biegiem czasu rośnie odsetek osób przekonanych, że powinno być ono wypłacane jedynie rodzinom najbiedniejszym (10% w 2016, 16% w 2017 roku, 20% obecnie).

RYS. 3. Komu, Pana(i) zdaniem, powinno przysługiwać świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko?

Opinie w tej kwestii różnicuje przede wszystkim korzystanie z programu Rodzina 500 plus. Osoby wychowujące dzieci i pobierające świadczenie wychowawcze częściej niż niemający dzieci popierają powszechny charakter świadczenia. Ponadto, im więcej dzieci, tym częstsze opinie, że świadczenie powinno przysługiwać na wszystkie dzieci i być niezależne od dochodów rodziny.

TABELA 5

Deklaracje rodziców/opiekunów dzieci do 18 roku życia pobierających świadczenie na:	Komu, Pana(i) zdaniem, powinno przysługiwać świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko?			
	Tylko najbiedniejszym rodzinom	Biednym i średnio sytuowanym rodzinom	Wszystkim wychowującym dzieci, niezależnie od dochodu	Trudno powiedzieć
	w procentach			
1 dziecko	11	40	42	7
2 dzieci	11	35	51	3
3 dzieci lub więcej	0	30	68	2
Deklaracje osób nieposiadających pod opieką dzieci do 18 roku życia	24	40	31	5

Poglądy na ten temat zależą od oceny warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Osoby źle oceniające swoją sytuację bytową dwukrotnie częściej niż przeciętnie postulują ograniczenie beneficjentów świadczenia do najbiedniejszych rodzin.

TABELA 6

Ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego	Komu, Pana(i) zdaniem, powinno przysługiwać świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko?			
	Tylko najbiedniejszym rodzinom	Biednym i średnio sytuowanym rodzinom	Wszystkim wychowującym dzieci, niezależnie od dochodu	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Złe	41	37	17	5
Średnie	19	44	32	5
Dobre	18	34	41	7

Powszechność świadczenia częściej akceptują badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne (44%) niż identyfikujący się z lewicą (31%). W elektoratach wypłatę świadczenia wszystkim wychowującym dzieci, niezależnie od dochodu, popierają głównie wyborcy Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 7

Elektory partyjne	Komu, Pana(i) zdaniem, powinno przysługiwać świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko?			
	Tylko najbiedniejszym rodzinom	Biednym i średnio sytuowanym rodzinom	Wszystkim wychowującym dzieci, niezależnie od dochodu	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	8	41	49	2
Polska 2050 Szymona Hołowni	22	40	34	4
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	31	44	23	2
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	33	31	28	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	34	35	21	10

POSTRZEGANIE SKUTKÓW PROGRAMU

Tak jak w latach ubiegłych zapytaliśmy naszych respondentów o zauważane przez nich skutki programu Rodzina 500 plus. Zależało nam przede wszystkim na tym, aby określić te rezultaty i następstwa funkcjonowania programu, które ankietowani zaobserwowali w swoim otoczeniu lub które dotyczą ich osobiście i ich rodzin.

Okazuje się, że po blisko pięciu latach realizacji programu postrzeganie jego społecznych skutków nie zmieniło się znacząco. Badani najczęściej zauważają pozytywny wpływ programu Rodzina 500 plus na budżety gospodarstw domowych z dziećmi – możliwość swobodniejszego gospodarowania pieniędzmi przez rodziny otrzymujące świadczenie wychowawcze (ogółem 36% respondentów

deklaruje, że znają osobiście osoby, których to dotyczy, lub sami są w takiej sytuacji) oraz znaczącą poprawę sytuacji dzieci z ubogich rodzin (ogółem 33%). Mniej osób (18%) deklaruje, że zna przypadki niewłaściwego wydawania pieniędzy z programu Rodzina 500 plus, przy czym ocena tego, co jest właściwym, a co niewłaściwym sposobem wydawania otrzymywanych pieniędzy, jest – oczywiście – subiektywna. Jeszcze przed wejściem w życie programu wyrażano obawy co do jego możliwego negatywnego wpływu na rynek pracy poprzez dezaktywizację zawodową kobiet. Według własnych deklaracji ogółem 16% respondentów zetknęło się w swoim otoczeniu z przypadkami rezygnacji matki lub ojca z pracy zawodowej w związku z otrzymywaniem świadczenia wychowawczego.

Ogółem nieco więcej niż co dziesiąty badany (11%) zauważa pronatalistyczny efekt programu i deklaruje, że zna osobiście przypadek lub przypadki, w których wprowadzenie świadczenia wychowawczego wpłynęło na podjęcie lub przyspieszenie decyzji o pierwszym lub kolejnym dziecku.

Co piąty ankietowany (20%) wśród negatywnych zjawisk towarzyszących programowi, z którymi zetknął się osobiście (które dotyczą jego lub znanych mu osób), wymienia niechętnie reakcje, nieprzychylnie komentarze, z jakimi spotykają się beneficjenci programu Rodzina 500 plus.

TABELA 8

Czy zetknął(a) się Pan(i) z następującymi sytuacjami dotyczącymi rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze?		Tak, dotyczy to mnie osobiście i mojej rodziny	Tak, zetknąłem(ęłam) się z takimi przypadkami/sytuacjami w rodzinach, które znam osobiście	Tak, słyszałem(a)m, wiem o takich przypadkach (np. od znajomych, z mediów), ale nie zetknąłem(ęłam) się z takimi przypadkami	Nie, nie słyszałem(a)m o takich przypadkach/sytuacjach
		w procentach			
Swobodniejsze gospodarowanie pieniędzmi	2017	8	26	39	28
	2019	9	30	37	25
	2021	9	27	35	29
Znacząca poprawa sytuacji dzieci z ubogich rodzin	2017	2	26	42	30
	2019	2	25	49	25
	2021	4	29	39	27
Niechętnie reakcje, np. nieprzychylnie komentarze osób niekorzystających ze świadczenia wychowawczego pod adresem korzystających z programu Rodzina 500 plus	2017	1	19	31	49
	2019	3	19	38	40
	2021	3	17	40	39
Rezygnacja matki (lub ojca) z pracy zawodowej*	2017	0	12	30	58
	2019	1	14	34	52
	2021	1	15	31	54
Niewłaściwy sposób wydawania pieniędzy z programu Rodzina 500 plus	2017	0	14	40	46
	2019	0	14	47	39
	2021	0	18	46	36
Podjęcie lub przyspieszenie decyzji o pierwszym lub kolejnym dziecku	2017	0	9	22	69
	2019	1	11	21	67
	2021	1	10	20	69

* W ubiegłych latach pytanie dotyczyło rezygnacji matki z pracy zawodowej

Szczególnie interesujące wydaje się postrzeganie skutków programu Rodzina 500 plus przez jego beneficjentów. Jeszcze częściej niż ogół ankietowanych zauważają oni pozytywne efekty programu, przede wszystkim poprawę poziom życia – możliwość swobodniejszego gospodarowania pieniędzmi oraz poprawę sytuacji dzieci z ubogich rodzin. Stosunkowo często zauważają pronatalistyczny rezultat programu – podejmowanie lub przyspieszanie decyzji o pierwszym lub kolejnym dziecku. O wpływie programu na podniesienie poziomu życia i decyzje prokreacyjne mówią przede wszystkim rodzice (lub opiekunowie) co najmniej trójki dzieci. Beneficjenci programu Rodzina 500 plus mniej więcej równie często co ogół badanych deklarują styczność z takimi sytuacjami jak: rezygnacja któregoś z rodziców z pracy zawodowej czy niewłaściwe wydawanie pieniędzy z programu, z reguły nie dotyczą ich one jednak osobiście.

Spora część rodziców (od 20% do 30% w zależności od liczby dzieci) deklaruje, że oni sami lub ich znajomi zetknęli się z niechętными reakcjami, np. nieprzychylnymi komentarzami osób niekorzystających z programu pod ich adresem.

TABELA 9

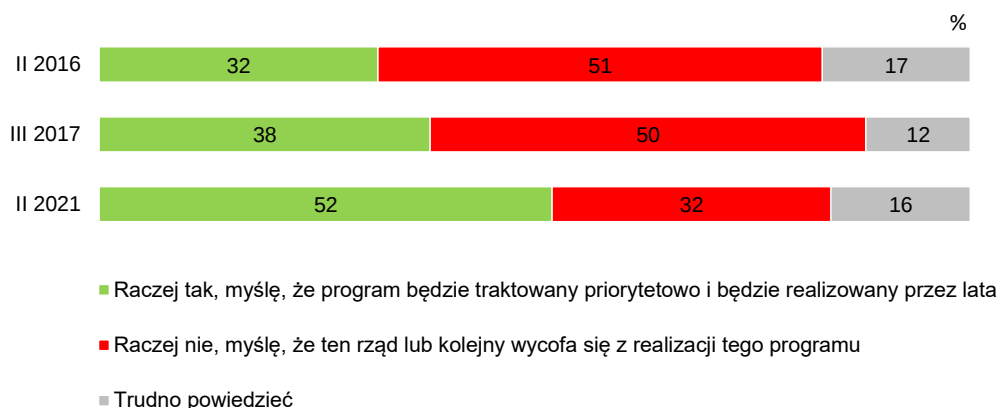
Postrzeganie skutków programu Rodzina 500 plus przez rodziców/opiekunów dzieci do 18 roku życia pobierających świadczenie wychowawcze na:	Odsetek deklarujących, że zetknęli się z poszczególnymi sytuacjami dotyczącymi rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze	
	Dotyczą one ich osobiście i ich rodzin	Zetknęli się z takimi przypadkami / sytuacjami w rodzinach, które znają osobiście
Swobodniejsze gospodarowanie pieniędzmi		
1 dziecko	16	25
2 dzieci	26	23
3 dzieci lub więcej	37	17
Znacząca poprawa sytuacji dzieci z ubogich rodzin		
1 dziecko	11	29
2 dzieci	4	33
3 dzieci lub więcej	19	44
Niechętne reakcje, np. nieprzychylnie komentarze osób niekorzystających ze świadczenia wychowawczego pod adresem korzystających z programu Rodzina 500 plus		
1 dziecko	6	19
2 dzieci	8	22
3 dzieci lub więcej	8	12
Niewłaściwy sposób wydawania pieniędzy z programu Rodzina 500 plus		
1 dziecko	1	17
2 dzieci	0	25
3 dzieci lub więcej	0	16
Rezygnacja matki (lub ojca) z pracy zawodowej		
1 dziecko	0	15
2 dzieci	0	20
3 dzieci lub więcej	0	10
Podjęcie lub przyspieszenie decyzji o pierwszym lub kolejnym dziecku		
1 dziecko	0	11
2 dzieci	3	11
3 dzieci lub więcej	8	10

PERSPEKTYWICZNOŚĆ PROGRAMU

Wprowadzeniu w życie programu Rodzina 500 plus towarzyszyły wątpliwości, czy stanie się on elementem długofalowej polityki państwa wobec rodzin. W lutym 2016 roku tylko niespełna co trzeci badany (32%) przewidywał, że program będzie traktowany priorytetowo i realizowany przez lata. Wraz z upływem czasu przybywało osób przekonanych, że będzie on kontynuowany w przyszłości. Po roku wiarę w stabilność programu deklarowało 38% respondentów. Obecnie, mimo pandemii i zwiększonych wydatków publicznych, m.in. na pomoc firmom i pracownikom dotkniętym skutkami ograniczeń, o kontynuacji programu w przyszłości przekonana jest ponad połowa (52%) dorosłych Polaków.

CBOS

RYS. 4. Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu Rodzina 500 plus?

Ocena perspektyw programu zależy przede wszystkim od orientacji politycznej. Na długofalowe wsparcie rodzin liczą przede wszystkim osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne (65%) oraz wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (73%).

TABELA 10

Elektoraty partyjne	Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu Rodzina 500 plus?		
	Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	73	12	15
Polska 2050 Szymona Hołowni	41	49	10
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	48	42	10
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	45	49	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	45	47	8

Spośród cech społeczno-demograficznych najistotniejsze znaczenie ma wiek. Przekonanie, że ten lub kolejny rząd wycofa się z realizacji programu, stosunkowo najczęściej wyrażają ludzie młodzi, szczególnie badani do 24 roku życia (50%). Ponadto w kontynuację programu częściej wierzą mężczyźni (57%) niż kobiety (47%). Nadzieję na to, że program będzie traktowany priorytetowo szczególnie często wyrażają rodzice co najmniej trojga dzieci.

TABELA 11

Deklaracje rodziców/opiekunów dzieci do 18 roku życia pobierających świadczenie na:	Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu Rodzina 500 plus?		
	Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć
	w procentach		
1 dziecko	57	33	10
2 dzieci	60	33	7
3 dzieci lub więcej	71	25	4
Deklaracje osób nieposiadających pod opieką dzieci do 18 roku życia	49	32	19

Po blisko pięciu latach od wejścia w życie programu Rodzina 500 plus nadal cieszy się on dużym poparciem społecznym. Program silnie zaważył na postrzeganiu polityki rodzinnej państwa i w ocenie wielu osób stał się stałym elementem systemu wspierania rodzin w Polsce.

Zgodnie z założeniami program przyczynił się do poprawy poziomu życia rodzin w Polsce – jest to najczęściej zauważany skutek jego wprowadzenie, szczególnie często dostrzegany przez beneficjentów programu. Zdecydowanie mniej widoczny (nie tylko w statystykach urodzeń) jest pronatalistyczny efekt programu. Niemniej jednak część rodziców deklaruje, że program miał wpływ na podjęcie lub przyspieszenie przez nich decyzji o pierwszym lub – częściej – kolejnym dziecku.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Ludzie różnie oceniają obecną politykę państwa wobec rodziny. Stosując skalę ocen od „bardzo dobrze” do „niedostatecznie”, proszę powiedzieć, jak Pan(i) ocenia obecną politykę państwa wobec rodziny					Liczba osób
		Bardzo dobrze	Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		16	33	30	17	4	1168
Płeć	Mężczyźni	16	31	30	18	5	553
	Kobiety	16	35	29	15	4	615
Wiek	18–24 lata	1	25	35	29	10	84
	25–34	7	21	44	21	7	237
	35–44	13	38	30	17	2	200
	45–54	16	37	26	15	5	159
	55–64	23	34	25	15	3	231
	65 lat i więcej	24	40	21	10	4	258
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	39	28	11	4	469
	Miasto do 19 999	15	39	27	16	3	185
	20 000 – 99 999	15	29	32	20	4	235
	100 000 – 499 999	12	25	35	19	8	170
	500 000 i więcej mieszk.	10	22	29	32	7	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	39	23	14	3	190
	Zasadnicze zawodowe	22	40	24	8	5	274
	Średnie	13	32	32	17	7	370
	Wyższe	11	26	36	24	3	334
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	26	29	31	6	147
	Średni personel, technicy	10	33	39	17	2	48
	Pracownicy adm.-biurowi	6	27	44	23		77
	Pracownicy usług	13	31	34	19	4	74
	Robotnicy wykwalifikowani	11	38	34	14	4	118
	Robotnicy niewykwalifik.	12	40	26	13	9	61
	Rolnicy	26	37	23	3	11	53
	Pracujący na własny rach.	11	33	28	20	9	59
	Bezrobotni	12	38	33	17		22
	Emeryci	27	39	22	9	4	335
	Renciści	21	31	22	20	6	51
	Uczniowie i studenci		19	38	35	8	51
	Gospodynie domowe i inni	14	27	44	13	3	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	36	28	19	3	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	24	36	26	6	99
	sekt. prywat. poza rolnict.	8	32	35	20	5	352
	prywatnym gosp. rolnym	28	36	19	6	10	56
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	20	36	23	17	3	92
	Od 1000 zł do 1499 zł	25	36	29	7	2	187
	Od 1500 zł do 1999 zł	17	41	29	11	2	200
	Od 2000 zł do 2999 zł	12	36	32	18	2	212
	3000 zł i więcej	10	20	28	34	8	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	23	36	29	7	72
	Średnie	16	34	30	15	5	448
	Dobre	17	34	29	16	4	649
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	50	9	2	5	57
	Raz w tygodniu	24	38	27	9	3	387
	1–2 razy w miesiącu	16	41	29	11	3	174
	Kilka razy w roku	9	32	38	16	6	266
	W ogóle nie uczestniczy	7	20	30	35	7	267
Poglądy polityczne	Lewica	2	22	42	31	4	235
	Centrum	5	31	39	19	6	314
	Prawica	33	41	17	7	2	426
	Trudno powiedzieć	11	36	28	17	9	168

TABELA 2

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) programowi Rodzina 500 plus, w ramach którego rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w wysokości 500 złotych na każde dziecko?			Liczba osób
		Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		73	24	3	1173
Płeć	Mężczyźni	70	27	3	555
	Kobiety	75	22	3	618
Wiek	18–24 lata	54	40	6	86
	25–34	54	40	6	236
	35–44	79	19	2	203
	45–54	76	22	2	159
	55–64	81	18	2	231
	65 lat i więcej	82	16	2	259
Miejsce zamieszkania	Wieś	81	16	3	472
	Miasto do 19 999	76	20	5	185
	20 000 – 99 999	67	30	3	237
	100 000 – 499 999	63	34	3	170
	500 000 i więcej mieszk.	59	36	5	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	82	14	3	192
	Zasadnicze zawodowe	84	15	1	275
	Średnie	71	24	5	371
	Wyższe	60	38	3	334
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	48	4	147
	Średni personel, technicy	74	26		48
	Pracownicy adm.-biurowi	66	28	6	78
	Pracownicy usług	76	21	3	74
	Robotnicy wykwalifikowani	80	19	1	118
	Robotnicy niewykwalifik.	75	16	9	61
	Rolnicy	76	20	3	54
	Pracujący na własny rach.	65	33	2	59
	Bezrobotni	75	15	9	22
	Emeryci	84	14	2	337
	Renciści	76	24		51
	Uczniowie i studenci	49	42	9	51
	Gospodynie domowe i inni	77	18	5	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	27	3	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	65	29	7	100
	sekt. prywat. poza rolnict.	66	31	3	353
	prywatnym gosp. rolnym	75	22	3	57
	Do 999 zł	84	10	5	92
Dochody na jedną osobę	Od 1000 zł do 1499 zł	86	11	3	187
	Od 1500 zł do 1999 zł	78	18	3	201
	Od 2000 zł do 2999 zł	73	25	2	212
	3000 zł i więcej	49	47	4	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	34	6	70
	Średnie	73	22	5	452
	Dobre	73	25	2	650
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	96	2	2	57
	Raz w tygodniu	82	16	2	388
	1–2 razy w miesiącu	81	16	2	176
	Kilka razy w roku	68	29	3	265
	W ogóle nie uczestniczy	54	41	5	267
Poglądy polityczne	Lewica	57	39	4	235
	Centrum	70	26	5	314
	Prawica	84	14	2	427
	Trudno powiedzieć	70	26	4	167

TABELA 3

		Komu, Pana(i) zdaniem, powinno przysługiwać świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko?				Liczba osób
		Tylko najbiedniejszym rodzinom	Biednym i średnio sytuowanym rodzinom	Wszystkim wychowującym dzieci, niezależnie od dochodu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		20	38	37	5	1163
Płeć	Mężczyźni	20	41	33	6	547
	Kobiety	19	36	40	5	616
Wiek	18–24 lata	29	34	27	11	84
	25–34	20	32	38	10	231
	35–44	14	36	46	5	203
	45–54	19	43	36	3	159
	55–64	21	43	33	2	230
	65 lat i więcej	21	41	34	5	257
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	36	43	3	467
	Miasto do 19 999	21	42	33	3	188
	20 000 – 99 999	16	39	38	7	233
	100 000 – 499 999	23	42	28	8	171
	500 000 i więcej mieszk.	30	35	25	10	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	40	36	5	189
	Zasadnicze zawodowe	17	40	41	2	274
	Średnie	23	40	30	7	371
	Wyższe	18	34	40	7	330
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	35	30	9	144
	Średni personel, technicy	15	43	32	10	48
	Pracownicy adm.-biurowi	22	32	46	1	75
	Pracownicy usług	17	43	36	5	74
	Robotnicy wykwalifikowani	13	37	48	2	117
	Robotnicy niewykwalifik.	19	40	35	5	61
	Rolnicy	13	50	36	1	54
	Pracujący na własny rach.	15	34	45	5	59
	Bezrobotni	33	47	11	9	22
	Emeryci	20	39	36	5	335
	Renciści	28	46	24	2	51
	Uczniowie i studenci	32	37	24	7	50
	Gospodynie domowe i inni	14	31	44	11	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	45	33	5	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	36	41	8	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	21	35	40	4	351
	prywatnym gosp. rolnym	16	46	36	1	57
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	14	47	36	3	91
	Od 1000 zł do 1499 zł	17	38	41	4	187
	Od 1500 zł do 1999 zł	18	43	34	5	199
	Od 2000 zł do 2999 zł	18	42	34	6	212
	3000 zł i więcej	28	27	39	6	169
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	37	17	5	69
	Średnie	19	44	32	5	449
	Dobre	18	34	41	7	645
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	39	48		57
	Raz w tygodniu	15	40	39	6	386
	1–2 razy w miesiącu	17	38	42	3	177
	Kilka razy w roku	19	39	38	5	261
	W ogóle nie uczestniczy	30	37	25	8	263
Poglądy polityczne	Lewica	28	36	31	6	227
	Centrum	22	42	31	5	313
	Prawica	13	39	44	4	427
	Trudno powiedzieć	22	36	34	8	167

TABELA 4

		Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu Rodzina 500 plus?			Liczba osób
		Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	32	16	1166
Płeć	Mężczyźni	57	30	13	553
	Kobiety	47	34	19	613
Wiek	18–24 lata	39	50	12	83
	25–34	49	42	8	234
	35–44	59	30	11	203
	45–54	54	31	16	160
	55–64	55	28	17	228
	65 lat i więcej	50	23	27	257
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	28	18	466
	Miasto do 19 999	53	34	13	185
	20 000 – 99 999	51	33	15	235
	100 000 – 499 999	50	35	14	171
	500 000 i więcej mieszk.	43	39	17	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	50	25	25	191
	Zasadnicze zawodowe	59	26	16	274
	Średnie	49	36	15	368
	Wyższe	51	37	12	333
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	40	11	148
	Średni personel, technicy	50	44	6	48
	Pracownicy adm.-biurowi	40	39	20	76
	Pracownicy usług	53	37	10	74
	Robotnicy wykwalifikowani	62	30	8	118
	Robotnicy niewykwalifik.	62	22	16	61
	Rolnicy	52	26	22	54
	Pracujący na własny rach.	51	35	14	59
	Bezrobotni	58	31	12	22
	Emeryci	51	23	26	333
	Renciści	53	31	15	51
	Uczniowie i studenci	36	53	10	49
	Gospodynie domowe i inni	60	36	4	74
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	33	14	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	39	6	99
	sekt. prywat. poza rolnict.	52	36	12	351
	prywatnym gosp. rolnym	48	28	24	57
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	57	29	14	92
	Od 1000 zł do 1499 zł	57	26	17	186
	Od 1500 zł do 1999 zł	54	29	17	201
	Od 2000 zł do 2999 zł	52	35	14	212
	3000 zł i więcej	47	41	12	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	34	26	70
	Średnie	49	33	18	447
	Dobre	55	31	13	649
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	61	15	24	57
	Raz w tygodniu	55	27	18	384
	1–2 razy w miesiącu	56	29	14	176
	Kilka razy w roku	53	34	12	264
	W ogóle nie uczestniczy	43	43	14	268
Poglądy polityczne	Lewica	44	42	14	234
	Centrum	49	39	12	314
	Prawica	65	20	15	427
	Trudno powiedzieć	38	36	26	166